

(7)

İKİNCİ DÜNYA SAVAŞI YILLARINDA KONYA'DA FUTBOL

Yrd. Doç. Dr. Çağatay BENHÜR¹⁰³

Nurgün DURSUN¹⁰⁴

ÖZET

Türkiye'nin ortasında sayılabilecek konumu, yüzölçümü bakımından ülkenin en büyük kenti olması, tarihi-kültürel mirası ve devrin önde gelen ziraat merkezlerinden birisi olması nedeni ile, Konya'nın, İkinci Dünya Savaşı'ndaki serüveni, Türkiye için önem arz etmektedir. Konya özelinde, Türkiye'nin İkinci Dünya Savaşı profili çıkartılırken, üzerinde durulması gereken konulardan birisi de spor olmalıdır.

Savaş süresince türlü sıkıntılara gark olan Türkiye ve Konya'da, spor acaba nasıl bir şekil almıştır? Bu çalışmada, 1939-1945 yılları arasında Konya kent merkezi ile ilçelerinde gerçekleştirilmiş olan futbol müsabakaları ve futbol ile ilgili alınan kararlar kronolojik olarak incelenmeye çalışılacaktır. Elde edilen veriler ışığında ise, Konya'da dönemin sosyal bir analizi ortaya konacaktır.

Anahtar Kelimeler: İkinci Dünya Savaşı, Konya, Futbol, 1939-1945.

ABSTRACT

Turkey can be considered the middle of the location, is the largest city in the country in terms of land area, historical and cultural heritage and for being one of the era's leading agricultural centers of Konya, the Second World War adventure, it is important for Turkey. The case of Konya, Turkey profile being removed from World War II, the sport should be one of the subjects to focus on.

Any difficulties during the war, and Konya, Turkey shipwrecks, sports, I wonder how it took shape? In this study, between the years of 1939-1945 which was held in Konya city center and the districts of the decisions made about football matches and football will be examined in chronological order. In the light of the data obtained, an analysis of the social will be set out in Konya.

Keywords: Second World War, Konya, Turkey, Football, 1939-1945.

¹⁰³ Yrd.Doç.Dr. / Selçuk Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Tarih Bölümü, cag1974@yahoo.com, 0 332 223 13 11.

¹⁰⁴ Tarih Öğretmeni / Özel Konya Lale Lisesi, nurgulergintr@hotmail.com.

İkinci Dünya Savaşı Yıllarında Konya da Futbol¹⁰⁵

Giriş

1929 ekonomik krizi, günümüzde İkinci Dünya Savaşı'nın önemli sebeplerinden birisi olarak görülmektedir¹⁰⁶. 1930'lu yıllar boyunca biriken ekonomik ve siyasî sorunlar, nihayetinde 1 Eylül 1939 tarihinde Alman ordularının Polonya'ya saldırması ile sıcak çatışma halini almış ve İkinci Dünya Savaşı başlamıştır¹⁰⁷.

İkinci Dünya Savaşı'na, çatışmaların son dönemlerine kadar fiilen katılmayan Türkiye, jeopolitik konumu dolayısıyla savaştan önemli ölçüde etkilenmiştir. 1939-1945 yılları arasında Türkiye'nin komşusu olan ülkelerin hepsi ya fiilen savaşan taraflardan birisi olmuş, ya da savaş nedeniyle işgal edilmiştir¹⁰⁸. Böylesine zorlu bir bölgede bulunan Türkiye, savaşın türlü sıkıntılarını yaşamak zorunda kalmıştır.

Savaş ekonomisine geçilmiş bir ülkede, bütçe uygulamaları bakımından birtakım kısıtlamalara gidilmesi kaçınılmazdır. Uygulanacak kısıtlamalar neler olmalıdır? sorusu sorulduğunda ise, insanların aklına ilk gelen yanıt; sanat ve spora aktarılan kaynakların azaltılması fikri olmaktadır. Olaya farklı bir açıdan baktığımızda ise, savaş ekonomisine geçmiş ülkelerde; uygulamalardan bunalan halkın, sistemin getirilerine katlanabilmek ve devamlılığı sağlayabilmek için mental ve fizyolojik olarak rahatlatılması gerekliliği ortaya çıkmaktadır. Bunun yolu ne olmalıdır? sorusuna karşılık olarak ise; sanat ve spor etkinlikleri artırılmalıdır cümlesi en çok duyulacak yanıt olacaktır.

Türkiye'nin ortasında sayılabilecek konumu, yüzölçümü bakımından ülkenin en büyük kenti olması, tarihi-kültürel mirası ve devrin önde gelen ziraat merkezlerinden birisi olması nedeni ile, Konya'nın, İkinci Dünya Savaşı'ndaki serüveni, Türkiye için önem arz etmektedir. Konya özelinde, Türkiye'nin İkinci Dünya Savaşı profili çıkartılırken, üzerinde durulması gereken konulardan birisi de spor olmalıdır. Savaş süresince türlü sıkıntılara gark olan Türkiye ve Konya'da, spor acaba nasıl bir şekil almıştır?

Çalışmanın boyutu da göz önüne alınacak olursa, burada İkinci Dünya Savaşı döneminde yapılan tüm sporların incelenmesi bir hayli zor olacaktır. Bu nedenle de, dönemin en popüler spor dallarından birisi olan futbol incelenmeye çalışılacak, kronolojik bilgilerin daha sağlıklı olması için de, savaşın çıkışından önceki yıl olan 1938 den başlayarak, büyük savaşın sonuna yani 1945 yılına kadar Konya'da gerçekleştirilen futbol aktiviteleri ele alınacaktır. Belirlenen süre içerisinde, Konya futbolunda yaşananların aktarılmasında ise ana kaynak olarak devrin Konya basınından ve Cumhuriyet Arşivinde bulunan bazı belgelerden yararlanılacaktır.

Konya'nın ilk spor kulübü, içerisinde futbol şubesini de barındıran ve 1922 tarihinde siyah beyaz renklerle kurulmuş olan Gençlerbirliği'dir¹⁰⁹. 1923 yılında, yeşil beyaz renklerle kurulan İdman Yurdu, Konya'nın ikinci kulübü, Gençlerbirliği'nin

¹⁰⁵ Bu çalışma, Nurgül Dursun tarafından, Yrd.Doç.Dr. Çağatay Benhür danışmanlığında Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Atatürk İlkeleri ve İnkılap Tarihi Bilim Dalında yapılmış olan Konya'da Spor (1938-1950) adlı tezin ilgili bölümünde değişiklikler yapılarak hazırlanmıştır.

¹⁰⁶ http://en.wikipedia.org/wiki/Great_Depression (10.10.2012).

¹⁰⁷ Rifat Uçarol, **Siyasi Tarih (1789-1994)**, Filiz Kitabevi, İstanbul 1995, s.595.

¹⁰⁸ Fahir Armaoğlu, **20.Yüzyıl Siyasî Tarihi**, Alkım Yayınevi, İstanbul 2005, s.407-416.

¹⁰⁹ <http://www.konya-gsim.gov.tr/document/tarihce.htm> (10.11.2012).

en büyük rakibi olmuştur¹¹⁰. Daha önce Sanatkarlargücü adı ile kurulmuş fakat tescil edilmemiş kulüp ise, 1929 yılında, Konyaspor olarak tescillenmiştir. Bu isim kısa bir süre sonra Selçukspor olarak değiştirilmiştir¹¹¹. Konya'nın ilçelerinden Ereğli'de, mavi beyaz renkleri ile 1933'te kurulan ve 1937 yılında tescil edilen kulübün adı ise Sümerspor'dur¹¹².

Bu çalışmanın kapsadığı dönemde Konya'da, sporu teşvik etmek, sporun hemen her dalının yerleşmesini sağlamak ve sporu özellikle gençlere ve her yaşta insana sevdirmek amacıyla uğraş verilmiştir¹¹³. Dönemin il yönetimi de, spora destek vermiş ve halkın tüm kesimlerine bunu sevdirmeye çalışmıştır¹¹⁴.

Sporu geliştirmek için Türk Spor Kurumu Bölge Heyeti toplantısı, 1938 yılında gerçekleştirilmiş ve toplantıda müsamerelerden elde edilen gelirlerin; damga ve benzeri bazı vergilerden istihlak, belediye ve diğer vergilerden muaf tutulması, bulunduğu merkezin vesikasını taşıyan ve en az beş kişilik grup halindeki hareketlerde veya müsabakaya katılmak için seyahatlerde kullanılan araçlardan üçte bir ücret alınması, millî rekor sahibi olanların yurt içinde yapacakları her türlü spor, beden terbiyesi, müsamerelere ücretsiz girebilmeleri kararları alınmıştır¹¹⁵.

Konya'da Futbol (1939-1945)

Futbol, hücum ve müdafaa arasında gol atıp gol yememe esasına dayanan ve sonucun kalelere atılan ve yenilen gollerle belirlendiği, el harici vücudun her yeri ile oynanabilen bir oyundur¹¹⁶. Futbol müsabakaları, geniş yüzölçümlü Konya'da pek çok yer gezerek en son bugünkü Gençlik Spor Müdürlüğü mülkiyetindeki Atatürk Spor Sitesi'nin bulunduğu yere taşınmıştır. İlk futbol müsabakaları, 1924 yılında kerpiçten yapılmış yıkık duvarlarla çevrili bugünkü Horozlu ve Konevi Siteleri'nin bulunduğu sahada yapılmıştır. Ancak bir süre sonra arsa sahibinin karşı çıkması üzerine, maçlar bugünkü Hava Hastanesi önünden geçen yolun çevresinde ve o tarihlerde büyük binaların bulunmadığı çok geniş sahada oynanmaya başlanmıştır. Fakat, Konya Belediyesi'nin Meram Yolu yapımı nedeniyle maçlar buradan da taşınmış ve şimdiki Emniyet Müdürlüğü binasının bulunduğu yer ile Musalla Mezarlığı arasındaki

¹¹⁰ <http://www.konyaspor.org.tr/2009/sayfa.asp?Sayfa=Tarih%C3%A7e&ID=2> (11.10.2012).

¹¹¹ Haşim Karpuz – Osman Eravşar, **Konya Kitabı XI**, Konya Ticaret Odası Yay., Konya 2008, s.264.

¹¹² Karpuz – Eravşar, **age.**, s.267.

¹¹³ Dönemin spor politikaları hakkında genel bir fikir edinebilmek için, 17 Aralık 1936 günü Ankara 19 Mayıs stadyumunun açılış töreninde bir konuşma yapan dönemin Başbakanı İsmet İnönü'nün sözleri önemlidir: "...Ankaralıları, bize bu güzel eseri Ankara Valisi Tandoğan verdi. Huzurunuzda kendisine teşekkür ederim. Türkiye'yi İdare edenler, stadyumu en kıymetli mektep gibi her yerde kurmaya çalışacaklardır. Türkiye'nin istikbalini idare edecek olan genç nesiller açık havada, açık meydanlarda yetişecektir. Bu toplantıda hepinizin bayramını kutlarım. Sizinle beraber bütün Türkiye'nin bayramını kutlayalım. Bütün Türkiye ile beraber, başımız ve canımız olan Atatürk'e sevgi ve saygılarımızı sunalım, bayramını kutlayalım". Ayrıntılı bilgi için bkz. Cem Atabeyoğlu, **Atatürk ve Spor**, Hisarbank Kültür Yay., İstanbul 1981, s. 99.

¹¹⁴ CHP Parti müfettişi Aydın Salyam Adnan, Antalya ve Konya illerini teftişinin ardından yazdığı raporunda özetle Konya nüfusuna ve okumakta olan gençlerin çokluğuna rağmen spor faaliyetlerinin az olduğunu, bu durumda parti il yönetiminin gerekli sevk ve idareyi gerçekleştiremediği, parasal sıkıntılarının bulunduğunu ve bu güçlükleri aşmak için il yönetimine sporu seven ve spordan anlayan kişilerinin alınmasının faydalı olacağını belirtmiştir. **BCA**, f. 490.01,y. 1116.73.1.17.

¹¹⁵ **Ekekon**, 25 Nisan 1938, Y.4, S.534-138, s.2.

¹¹⁶ Ali Niyazi İnal, **Futbol Temel Teknikleri ve Taktik Eğitimi**, Selçuk Üniversitesi Yay., Konya 1992, s. 9.

boşlukta devam etmiştir. Konya İdmanyurdu Kulübü 1934'te bugünkü İmam Hatip Lisesi'nin bulunduğu yeri Millî Emlak Müdürlüğü'nden satın almış ve böylece futbol maçları 1934'ten 1951 yılına kadar bu sahada oynanmıştır¹¹⁷.

Araştırma konumuz olan, 1939 – 1945 arası Konya'da futbolla ilgili önemli haberler aşağıda verilmiştir. Konya kulüplerinin gerek kendi aralarında ve gerekse dışarıdan gelen yabancı takımlarla yaptıkları maçlar, okullar arası yapılan müsabakalar, yardım için düzenlenen maçlar ve Konya halkının bunlara gösterdiği ilgi rakamlarla da desteklenerek anlatılmıştır. Konya futbolu yerel kulüplerin ve okul takımlarının aralarında oluşturulan rekabetten beslenerek gelişme imkanı bulmuş ve bu gelişmesi çevre illerden gelen takımlarla yaptığı maçlarla ölçülebilmektedir. Konya futbolunu geliştirmek için dönem dönem kupa maçları da düzenlenmiştir. Örneğin, 21 Ağustos 1938 Pazar günü Sümerbank Bez Fabrikası ile Ereğli Spor Kulübü futbol takımları arasında yapılan ve Halkevi tarafından teşvik için konulan Atatürk Büstü Futbol Maçı binlerce seyirci huzurunda yapılmış ve Ereğli Spor'un 3 – 2 galibiyetiyle sona ermiştir¹¹⁸.

13 Eylül 1938'de Türk Spor Kurumu, Konya Bölgesinde Futbol Ajansının riyaseti altında bir toplantı gerçekleştirmiş ve Konya'da spor kulüpleri arasında bir lig heyetinin oluşturulması ve maçların bir program dahilinde Konya sahasında yapılması kararlaştırılmıştır. Alınan kararda, maçların 25 Eylül 1938 Pazar günü başlayacağı belirtilmiştir¹¹⁹. Her hafta pazar günü yapılması planlanan bu maçlar, bazı kulüplerin lisans işlemlerini hazırlayamamaları nedeniyle 16 Birinci Teşrin 1938 tarihine kadar ertelenmiştir¹²⁰. 16 Birinci Teşrin 1938 Pazar günü Yurt sahasında, Hasan Güngör'ün idaresinde lig maçlarının ilki Gençlerbirliği ile Selçukspor arasında yapılmıştır. Maç, 1 – 1 beraberlikle sonuçlanmıştır¹²¹.

30 Birinci Teşrin 1938 günü ise İdmanyurdu ile Selçukspor arasındaki maç hakem Sabahi, çok güzel idare etmiş ve "Yurtlular" 6 – 4 kazanmışlardır. Aynı gün Gençlerbirliği ile Karaman İdmanyurdu arasında yapılan ikinci futbol maçı, 6 – 0 Gençlerbirliği'nin galibiyeti ile sonuçlanmıştır¹²². Bu şekilde başlayan karşılaşmalar bundan sonra düzenli bir şekilde devam etmiştir.

6 İkinci Teşrin 1938 günü yapılan futbol müsabakalarında Karaman İdmanyurdu ile Selçukspor karşılaşmış ve maç Selçuksporun galibiyeti ile sonuçlanmıştır. Günün ikinci maçı ise Konya İdmanyurdu ile Gençlerbirliği arasında yapılmıştır. Hakemliğini Abdullah'ın yaptığı maç her iki tarafın da sert oyunu, hakemin ikinci yarıda bir pozisyonda verdiği frikik kararını daha sonra penaltı kararına çevirmesi ve buna Gençlerbirliği futbolcularının aşırı itirazları sonucunda hakemin sahayı terk etmesi sebebiyle yarıda kalmış ve neticelenememiştir. Ekekon Gazetesi ise öncelikle futbolcuların aşırı sert oyunlarını sonra da hakemin kararlarını eleştirmiştir. Oyuncuların hakemin kararına itiraz etmemeleri gerekliliği, hakemin de sahayı terk etmek yerine üç kere düdük çalarak oyunu tatil etmesinin gerekliliği belirtilmiştir.

¹¹⁷ <http://www.konya-gsim.gov.tr/document/tarihce.htm>. (12.10.2012).

¹¹⁸ **Ekekon**, 26 Ağustos 1938, Y.4, S. 534 – 305, s.3.

¹¹⁹ **Ekekon**, 14 Eylül 1938, Y.4, S. 534 – 321, s.3.

¹²⁰ **Ekekon**, 8 Birinci Teşrin 1938, Y.4, S. 534 – 342, s.3.

¹²¹ **Ekekon**, 17 Birinci Teşrin 1938, Y.4, S. 534 – 349, s.4.

¹²² **Ekekon**, 31 Birinci Teşrin 1938, Y.4, S. 534 – 361, s.1.

Bu arada, Beden Terbiyesi Genel Müdürlüğü'nün bölgeler aracılığıyla kulüplere gönderdiği genelge ile ilk, orta, lise, meslek lisesi öğrencilerinin ve yüksek öğrenimdeki gençlerin spor kulüplerine kati suretle kabul edilmeyecekleri, bu güne kadar kaydolmuş bulunanların da 1 İkinci kanun 1939 tarihinden itibaren derhal kulüplerdeki kayıtlarının silinmesi bildirilmiştir. Ayrıca kulüplere kayıt için müracaat eden ordu mensupları, Genel Kurmay Başkanlığı'ndan alacakları izin belgesi ile tescil yaptırabileceklerdir. Daha önceden kulüplere izinsiz olarak başvuran ordu mensubu varsa onların da kulüplerle alakalarının kesileceği belirtilmiştir. Bu genelge, esas kaynakları okul öğrencisi olan spor kulüplerini sporcu bulmak için yeni arayışlara sevk etmiştir¹²³.

1939 yılında Konya'nın üç spor kulübü arasında tek devreli olmak üzere bir futbol kupa müsabakası düzenlenmiştir. Genel merkezin emri gereğince öğrenci ve askerlerin oynatılmadığı ilk maç; 8 İkinci kanun 1939 Pazar günü Yurt sahasında hakem Suavi Tenolcay'ın yönetiminde İdmanyurdu ile Selçukspor arasında gerçekleşmiş ve İdmanyurdu'nun 3 – 2 galibiyeti ile sonuçlanmıştır¹²⁴. 15 İkinci kanun 1939 Pazar günü Yurt sahasında Lise ile Gedikli takımları arasında yapılan ve Hasan Güngör tarafından yönetilen futbol maçı, 1-1 beraberlikle sonuçlanırken aynı gün yine Yurt sahasında kupa maçının ikincisi yapılmıştır. Hakem Hasan Yorulmaz tarafından yönetilen, İdmanyurdu ile Gençlerbirliği arasında gerçekleşen maç, 6 – 0 Gençlerbirliği'nin galibiyeti ile sonuçlanmıştır. Genel merkezin emri üzerine her iki takımın da kadrolarında öğrenci ve asker oyuncuların olmadığı ve hatta bu durum üzerine; Gençlerbirliği takımında uzun süre önce futbolu bırakan oyuncuların varlığı göze çarpmıştır¹²⁵. Kulüpler arası kupa maçının üçüncüsü ve sonuncusu da 22 İkinci kanun 1939 Pazar günü hakem Hasan Güngör'ün idaresinde kalabalık bir seyirci önünde yapılmıştır. 5 – 3 Gençlerbirliği'nin galibiyetiyle maç sonuçlanmış ve böylece Gençlerbirliği, kulüpler arası futbol müsabakası kupasını kazanmıştır¹²⁶.

Futbol, Konya'da bütün heyecanı ile devam ederken diğer taraftan Beden Terbiyesi Genel Direktörlüğü'nün kararları da yerine getirilmektedir. Önce futbol kulüplerinin kadrosundan öğrenci ve asker oyuncular çıkarılmıştır. 25 Ocak 1939 tarihinden itibaren de Konya bölgesi eğitimcilerinin idaresi altında, Konya'da bir futbol hakem kursu açılmıştır. Bu kursa 45 yaşını geçmemiş futbol mazisi olan, futbol kurallarını bilen, tecrübeli kişiler alınmıştır¹²⁷.

1939 yılında ikinci kez Konya'nın üç kulübü arasında kupa müsabakası düzenlenmiştir¹²⁸ ve müsabakanın ilk maçı 12 Şubat 1939 Pazar günü havanın karlı ve soğuk olmasına rağmen Yurt sahasında Selçukspor ile Gençlerbirliği arasında yapılmıştır. Maç 6 – 1 Gençlerbirliği lehine neticelenmiştir¹²⁹. 19 Şubat 1939'da müsabakanın ikinci maçı Selçukspor ile İdmanyurdu arasında yapılmış ve 3 – 1 Selçukspor'un galibiyeti ile sonuçlanmıştır¹³⁰.

¹²³ Ekekon, 2 İkincikanun 1939, Y.4, S. 534 – 413, s.2.

¹²⁴ Ekekon, 9 İkincikanun 1939, Y.4, S. 534 – 419, s.1.

¹²⁵ Ekekon, 16 İkincikanun 1939, Y.4, S. 534 –425, s.1-4.

¹²⁶ Ekekon, 23 İkincikanun 1939, Y.4, S. 534 –431, s.1.

¹²⁷ Ekekon, 25 İkincikanun 1939, Y.4, S. 534 –433, s.3.

¹²⁸ Ekekon, 9 Şubat 1939, Y.4, S. 534 – 442, s.2.

¹²⁹ Ekekon, 13 Şubat 1939, Y.4, S. 534 – 445, s.1.

¹³⁰ Ekekon, 20 Şubat 1939, Y.4, S. 534 – 451, s.1.

Kulüpler arası futbol müsabakaları devam ederken diğer taraftan da okullar arası futbol maçları da yapılmıştır. 12 Şubat 1939'da Yurt sahasında, Sanat Okulu ile Lise takımlarının karşılaşması 3 - 2 Sanat Okulu'nun galibiyetiyle sonuçlanırken¹³¹, 20 Şubat 1939'da Lise ile Orta Okul karşılaşmış ve maç 3 - 3 berabere tamamlanmıştır¹³². Lise ile Sanat Okulu arasında futbolda ezeli bir rekabet oluşturulmuş, sıkça iki takım arasında maçlar yapılmış ve genelde Lise'nin üstünlüğü ile maçlar sonuçlanmıştır. 31 Mart 1940 Pazar günü Lise ile Sanat Okulu arasında resmî küme birinciliği futbol maçı yapılmış ve maçı Lise 3 - 1 kazanmıştır. Maçın hakemliğini Sabahi Aytör yapmıştır¹³³. Lise ile Sanat Okulu arasında yapılan maçların bir başkası da Hakem Hasan Güngör'ün idaresinde 15 Kasım 1942 tarihinde yapılmıştır. Maç baştan sona Lise takımının hakimiyetinde oynanmış ve 4 - 0 Lise'nin galibiyeti ile sonuçlanmıştır¹³⁴. Lise, 1943 senesinde de Sanat Okulu ile yüzlerce seyirci önünde karşılaşmış ve yine farklı bir skor olan 5 - 0'la Sanat Okulu'nu mağlup etmiştir. Ancak oyun, seyircisine zevk vermemiş hatta oyuncuların sadece topun peşinden koştukları, topa ayak sallamadıkları gibi ağır eleştiriler de yapılmıştır¹³⁵.

1943 yılında Türkiye'de ve Konya'da Maarif Kupası düzenlenmiştir. Yurdun her köşesinde yapılan bu maçlar çok rağbet görmesine rağmen, Konya'da çok az seyirci ile takip edilmiştir. 9 Mayıs 1943'te ilk karşılaşma Lise ile Nakliye arasında olmuş ve Lise, 3 - 1 mağlup olmuştur. İkinci maç Gençlik Kulübü ile Orta Okul arasında yapılmış ve maç 4 - 2 Gençlik Kulübü'nün lehine sonuçlanmıştır¹³⁶. 16 Mayıs 1943 günü Maarif Kupa maçları Nakliye Gücü ile Gençlik Kulübü karşılaşması ile devam etmiştir. Yağmurlu havada seyircilerin ıslanmaya katlanarak izlediği maç, 4 - 2 Nakliye Gücü'nün üstünlüğü ile sona ermiştir¹³⁷. Maarif Mükafatı Kupa maçının sonuncusu, 30 Mayıs 1943 Pazar günü Gençlik Kulübü sahasında Nakliye Okulu ile Sanat Okulu arasında yapılmış ve maç 1 - 16 gibi büyük bir farkla Nakliye Gücü'nün galibiyeti ile sonuçlanmıştır. Böylece Nakliye Gücü takımı Maarif Mükafatı Kupasını kazanmıştır¹³⁸.

Konya futbol hayatı sadece Konya kulüplerinin kendi aralarında yaptığı karşılaşmalarla sürmemiş, çevre illerden gelen takımlarla futbola canlılık getirilmiştir. Mersin İdmanyurdu takımının Konya'ya 4 - 5 Mart 1939'da iki maç yapmak üzere davet edilmesi bunun en güzel örneğidir. Mersin takımı anlaşmayı Selçukspor ile yapmış ancak Konya kulüpleri bütün faaliyetlerde birbirlerini takviye etmeyi prensip olarak kabul ettikleri için bu karşılaşmada da Konya'nın diğer iki kulübü, Konya İdmanyurdu ve Gençlerbirliği'nin en iyi oyuncuları Selçukspor'u takviye etmiştir. Takım muhtelit şeklini aldığı için bölge forması ile sahaya çıkmıştır¹³⁹. Mersin İdmanyurdu ile ilk maç, 4 Mart 1939 Cumartesi tarihinde şiddetli karayele rağmen ve az bir seyirci önünde yapılmış ve 3 - 2 Mersin takımının lehine sonuçlanmıştır. İkinci maç ise, 5 Mart 1939 Pazar günü yine kötü hava şartları altında gerçekleşmiştir. Maçı

¹³¹ Ekekon, 13 Şubat 1939, Y.4, S. 534 - 445, s.1.

¹³² Ekekon, 20 Şubat 1939, Y.4, S. 534 - 451, s.1.

¹³³ Ekekon, 2 Nisan 1940, Y.6, S. 1327, s.3.

¹³⁴ Ekekon, 19 İkinci Teşrin 1942, Y.8, S. 1980, s.2.

¹³⁵ Ekekon, 8 Nisan 1943, Y.9, S. 2037, s.2.

¹³⁶ Ekekon, 11 Mayıs 1943, Y.9, S. 2051, s.3.

¹³⁷ Ekekon, 18 Mayıs 1943, Y.9, S. 2054, s.3.

¹³⁸ Ekekon, 1 Haziran 1943, Y.9, S. 2060, s.2.

¹³⁹ Ekekon, 28 Şubat 1939, Y.4, S. 534 - 458, s.2.

Konya Valisi ve Parti Başkanı olan Nazif Ergin, Halkevi Başkanı Şevki Ergun ve diğer devlet erkanı da takip etmiştir. Diğer kulüplerin takviye ettiği kadroyla maça çıkan Selçukspor maçı 4 – 0 kazanmıştır¹⁴⁰. Selçukspor, kısa bir süre sonra, Mersin İdmanyurdu'na iadeyi ziyarette bulunarak iki maç yapmak üzere nisan ayında Mersin'e gitmiştir. Her iki maç da 1 – 1 beraberlikle sonuçlanmıştır. Dikkati çeken nokta ise Mersin sahasının oyuna uygun olmayan şekilde otlu olmasıdır¹⁴¹.

28 Nisan 1940 Pazar günü ise Konya Gençlerbirliği, Adana ili şampiyonu Seyhanspor'u misafir etmiştir. İki takım arasında yapılan ilk karşılaşma Gençlerbirliği'nin, 5 – 2 galibiyetiyle sonuçlanmıştır¹⁴². İkinci maç ise, 29 Nisan 1940 tarihinde yapılmış ve yine Gençlerbirliği 3 – 1 galip gelmiştir¹⁴³. Maçın hakemliğini Hasan Güngör üstlenmiştir¹⁴⁴.

Konya Futbol Bölge Ajanlığı, Konya'da futbol hayatının canlılığını korumak ve devam ettirmek için Afyon Gençlerbirliği'ni 1943 yılında Konya'ya davet etmiştir. İdmanyurdu stadında hakem Hasan Güngör'ün idaresinde Afyon Gençlerbirliği ile Konya Gençlerbirliği arasında yapılan maç 3100 kişilik seyirci topluluğu önünde oynanmıştır ve 3 – 2 Konya Gençlerbirliği'nin galibiyeti ile sonuçlanmıştır¹⁴⁵.

Konya'da futbol heyecanı devam ederken, Konya Lisesi muhtelif karşılaşmalar yapmak üzere Afyon'a gitmiştir. Karşılaşmalardan biri de futbol olmuştur. Afyon Lisesi, takımını Afyon Demirspor'dan aldıkları birkaç oyuncu ile güçlendirerek maça çıkmıştır. Hakem üsteğmen Muzaffer'in idaresindeki maç 0 – 0 berabere sonuçlanmıştır¹⁴⁶.

1945 yılında, Konya'ya iki maç yapmak üzere davet edilen Adana şampiyonu Demirspor takımı ilk maçını, İdmanyurdu ile binlerce seyirci önünde ve hakem Hasan Güngör'ün idaresinde yapmıştır. Maç, 2 – 1 İdmanyurdu'nun lehine sonuçlanmıştır. İkinci maç ise Gençlerbirliği ile Demirspor arasında yine hakem Hasan Güngör idaresinde ilk güne nazaran daha fazla seyirci önünde yapılmıştır. Maçı, 3 – 1 Demirspor kazanmıştır¹⁴⁷. Görüldüğü üzere Konya'ya sıkça dışarıdan takımlar getirilmiş ya da Konya'dan dışarıya takım gönderilmiştir. Böylece Konya futbolu bu tür maçlarla kendisini geliştirme imkânı bulmuştur.

Konya'da çalışma tarihlerimizi kapsayan dönemde gerçekleştirilen futbol maçlarında gözlemlenen önemli bir hadise de, sıklıkla maçların yarıda kalarak tatil edilmesidir. Örneğin, 30 Nisan 1939 tarihinde Gedikli Orta Okulu ile Sivil Orta Okul ikinci takımları arasında yapılan kupa final maçında da Gedikli takımının sık sık oyuncu değiştirmesi üzerine hakem oyunu tatil ederek sahayı terk etmiştir. Bunun üzerine saha birden bire karışmış ve oyuncular arasında tartışma yaşanmıştır¹⁴⁸. Diğer bir örnek ise, 7 Mayıs 1939 Pazar günü Gençlerbirliği'nden Suavi'nin yönetimindeki Selçukspor ve İdmanyurdu arasında yapılan müsabakadır. Bu maç da yine oyuncuların

¹⁴⁰ Ekekon, 6 Mart 1939, Y.4, S. 534 –463, s.1.

¹⁴¹ Ekekon, 24 Nisan 1939, Y.5, S. 534 –505, s.4.

¹⁴² Ekekon, 29 Nisan 1940, Y.6, S. 1348, s.1.

¹⁴³ Ekekon, 30 Nisan 1940, Y.6, S. 1349, s.3.

¹⁴⁴ Ekekon, 2 Mayıs 1940, Y.6, S. 1350, s.2.

¹⁴⁵ Ekekon, 18 İkinci Teşrin 1943, Y.9, S. 2131, s.2.

¹⁴⁶ Ekekon, 28 Mart 1944, Y.10, S. 2184, s.3.

¹⁴⁷ Ekekon, 19 Kasım 1945, Y.11, S. 2435, s. 1-2.

¹⁴⁸ Ekekon, 1 Mayıs 1939, Y.5, S. 534 –511, s. 1-4.

hakeme itirazları ve sahayı terk etmeleri sebebiyle neticelenememiştir¹⁴⁹. Yarıda kalan bu maç üzerine oyunu terk eden İdmanyurtlu oyuncular, Konya'daki diğer iki kulübe de birer mektup göndererek, düzenlenen kupa maçlarına devam edemeyeceklerini bildirmişlerdir¹⁵⁰.

Konya futbolunda sergilenen bu olumsuz örneklerin sıklıkla görülmesi üzerine Beden Terbiyesi Genel Direktörlüğü bazı önleyici tedbirler alınmıştır. Halkın ve oyuncuların asabiyetini tahrik edecek kadar bilgisiz ve idaresiz olan hakemleri tefrik etmek ve hakemliği spor şubelerinde uzmanlık haline getirmek için bir taraftan futbol yüksek hakem komitesi faaliyete geçirilirken diğer taraftan da idari tedbirlerin alınması öngörülmüştür. Ayrıca maçlarda olay çıkaran kulüp takımlarının devam eden tüm müsabakalardan men edilmelerine karar verilmiştir¹⁵¹.

Konya'da o dönemde, ilçelerde yer alan spor kulüpleri de futbol hayatında aktif olarak yer almışlardır. 10 Eylül 1939 Pazar günü Afyon Kocatepe Spor Kulübü'nün daveti üzerine Afyon'a giden Akşehir Spor Kulübü, yapılan karşılaşmayı 3 – 1 kazanmıştır. Bu müsabakada Akşehirspor eksik olan iki oyuncusunu Konya İdmanyurdu'ndan Rıfki ve Mehmet ile tamamlamıştır¹⁵².

Kadınhanı Kazasına bağlı Sarayönü Nahiyesinde de gençlerin ve nahiye müdürünün teşebbüsleri ile Sarayönü Doğan Spor Kulübü kurulmuştur. Bu kulüp 5 Kasım 1939 Pazar günü İlgin Gençlerbirliği futbol takımının daveti üzerine İlgin sahasında yapılan maçı 3 – 0 kazanmıştır¹⁵³. Bu maçın rövanşı ise Sarayönü Nahiyesine yeni yapılan sahanın açılış maçı olarak gerçekleştirilmiştir ve bu maçta Sarayönü Doğan Spor, İlgin Gençlerbirliği'ni 4 – 2 yenmiştir¹⁵⁴.

İlçe futbol maçlarına devam edilmiş ve 30 Eylül 1944 Cumartesi günü Bölge As Başkanı Sabit Cinol ve Muhasip Recai Baysongar ile Bölge Gençlik Kulübü yirmi iki kişilik kafiye ile Ereğli'ye maç yapmak üzere gitmişlerdir. 1 Ekim 1944 Pazar günü de hakem Abdî Saraçoğlu'nun idaresinde Gençlik Kulübü ile Ereğli Sümer takımları karşılaşmış ve maç, 4 – 1 Gençlik Kulübü'nün galibiyeti ile sonuçlanmıştır¹⁵⁵.

2 Haziran 1940 Pazar günü askerî ve sivil erkandan seçkin seyirciler önünde futbol maçları düzenlenmiştir. Önce İdmanyurdu ile Selçukspor Harbiye'den Hasan'ın idaresinde karşılaşmış ve maç 5 – 1 İdmanyurdu'nun üstünlüğü ile sonuçlanmıştır. Arkasından hakem Sabahi Aytör'ün yönetiminde Gençlerbirliği ile Harbiye futbol maçı yapılmış ancak yağmur dolayısıyla maç tamamlanamamıştır¹⁵⁶.

17 Temmuz 1940 günü Beden Terbiyesi Direktörlüğü Konya Bölgesi İstişare Heyeti bölge binasında Konya Valisi Nizamettin Ataker'in başkanlığında toplanarak önemli kararlar almıştır. Bu kararlara göre, Konya bölgesi üç mıntıkaya ayrılmış ve her mıntika bir kulübe verilmiştir. İdmanyurdu bulunduğu sahada kalacak ve civar mahallelerin gençliği bu sahadan yararlanacaktır. Gençlerbirliği, istasyon semtinde Kültürpark sahasından yararlanacaktır. Selçukspor ise Türbe semtinde kışla sahasından yararlanacaktır. Kulüpler ilk iş olarak, icra vekilleri heyeti kararıyla 18-19

¹⁴⁹ Ekekon, 8 Mayıs 1939, Y.5, S. 534 –517, s.1.

¹⁵⁰ Ekekon, 15 Mayıs 1939, Y.5, S. 534 –523, s.1.

¹⁵¹ Ekekon, 19 Mayıs 1939, Y.5, S. 534 –527, s.2.

¹⁵² Ekekon, 14 Eylül 1939, Y.5, S. 1162, s.2.

¹⁵³ Ekekon, 16 İkinci Teşrin 1939, Y.5, S. 1213, s.3.

¹⁵⁴ Ekekon, 4 Birinci Kanun 1939, Y.5, S. 1228, s.3.

¹⁵⁵ Ekekon, 7 Birinci Teşrin 1944, Y.10, S. 2266, s.2-3.

¹⁵⁶ Ekekon, 4 Haziran 1940, Y.6, S. 1378, s.3.

ve 20 yaşında olan gençleri mecburi olarak kulüplere kaydedecek ve her hafta dört saat yine mecburi olarak beden terbiyesi yapacaklardır. Spor teşkilatı olmayan kazalarda ise yeni gençlik kulüplerinin kurulması kararlaştırılmıştır¹⁵⁷.

Bu kanun ile 12-45 yaş arası kadar erkekler, 12-30 yaş arası kadınlar beden terbiyesi hareketleri ve spor yapmak mecburiyetinde bırakılmışlardır. Kanun ilk kez uygulandığı için bazı illerde 15 yaşından 20 yaşına kadar, bazı illerde ise 18 yaşından 20 yaşına kadar erkek çocuklar beden hareketlerini yapmaya davet edilmişlerdir. Konya’da ise yalnız üç sınıf bu mükellifiyete tabii tutulmuştur. 18-19 ve 20 yaşındaki gençler bu davete tabii iken okul öğrencileri ve askerler bu davete dahil edilmemişlerdir. Onlar bu görevlerini kendi okul ve kışlalarında yapacaklardır.

Beden terbiyesi görevi için semt gençlik kulüpleri kurulmuş ve buralarda öğreticilerin eşliğinde bu görev yerine getirilmiştir. Davet üzerine belirtilen yaşlarda bulunan kişiler için haftalık dört saat beden terbiyesi programı hazırlanmıştır. Talimlere gelmeyen ya da geldiği halde müteakiben devamsızlık edenler hakkında müddei umumilikçe takibat yapılacak ve kanuna muhalefet edenler gibi muamele görecekları bildirilmiştir. Ekekon Gazetesinde bu kanuna uymaya heveslendirmek için ilanlar dahi yayınlanmıştır. Şöyle ki, gazetede Beden terbiyesi mükellifiyetini yapmaya seve seve, sevine sevine koşmalıyız. Çocuklarını, kalfa ve çıraklarını mükellifiyet vazifelerini ifaya kendi elleriyle seve seve göndermek analara, babalara, iş verenlere düşen görevdir ilanları yayınlanmıştır¹⁵⁸. Yine kanun gereğince 18-19 ve 20 yaşlarındaki gençlerin sayısı ve isimleri çıkarılmış ve bölgeye teslim edilmiştir. Bu gençlerin isimleri buldukları semtte üç kulüpten birine verilerek faaliyete başlamaları sağlanmıştır¹⁵⁹. Kayıtlara göre belirtilen yaş grubundaki gençlerin sayısı Konya’da bin yüzü bulmuştur. Bölge tarafından kayıtları alınan bu gençlere tebligat yapılmıştır. Ayrıca yine bölge tarafından Konya’da 120 mahalle üç mıntıkaya bölünmüş ve her kulübe 40’ar mahalle tevzi edilmiştir¹⁶⁰. 30 Ağustos 1940 Zafer Bayramı gününde, İdmanyurdu stadında kanun gereği oluşturulan Beden Terbiyesi Gençlik Kulüp ve gruplarının açılış töreni yapılmıştır¹⁶¹.

Resmî kurumların aldığı kararlardan, kent futbolu dönecek olursak karşımıza ilçe takımlarının Konya merkez takımları ile de karşılaşmaları çıkmaktadır. Nitekim, 29 Eylül 1940 tarihinde Hasan Güngör’ün idaresinde İdmanyurdu ile Ereğli Sümerspor arasında futbol maçı yapılmıştır ve maçı 4 – 0 İdmanyurdu kazanmıştır. Yine aynı gün Ereğli Sümerspor ile Selçukspor arasında maç yapılmış ve maçı 8 – 0 gibi büyük farkla Sümerspor kazanmıştır¹⁶².

1942 yılı Haziran ayında da, Konya Gençlik Kulübü, Ereğli Sümerspor’un daveti üzerine on sekiz kişilik bir kafile ile Ereğli’ye giderek 2000 seyirci önünde heyecanlı ve zevkli geçen bir futbol maçı yapmışlardır. Neticede, 2 – 2 beraberlikle maç tamamlanmıştır¹⁶³.

30 Ağustos Zafer Bayramı münasebetiyle Konya Gençlikspor takımı, Ereğli Sümerspor ile iki maç yapmak üzere 1943 yılında Ereğli’ye gitmiştir. İlk maç, 29

¹⁵⁷ Ekekon, 18 Temmuz 1940, Y.6, S. 1415, s.2.

¹⁵⁸ Ekekon, 22 Temmuz 1940, Y.6, S. 1413, s.2.

¹⁵⁹ Ekekon, 30 Temmuz 1940, Y.6, S. 1425, s.2.

¹⁶⁰ Ekekon, 16 Ağustos 1940, Y.6, S. 1440, s.2.

¹⁶¹ Ekekon, 2 Eylül 1940, Y.6, S. 1453, s.2.

¹⁶² Ekekon, 31 Birinci Teşrin 1940, Y.6, S. 1504, s.2.

¹⁶³ Ekekon, 18 Haziran 1942, Y.8, S. 1915, s.2.

Ağustos 1943 Pazar günü kalabalık bir halk kitlesi önünde Ereğlili bir hakemin idaresinde yapılmıştır. Maç, 4 – 4 berabere bitmiştir. İkinci maç ise, 30 Ağustos 1943 Pazartesi günü yapılmış ve 3 – 1 Konya Gençlik Kulübü'nün galibiyeti ile sonuçlanmıştır¹⁶⁴.

Akşehir Gençlik Kulübü, Konya Beden Terbiyesi Bölge Başkanlığı ile anlaşarak futbol ve güreş takımları ile maç yapmak üzere Konya'ya gelerek spor hayatına canlılık katan ilçelerden olmuştur. Gençlerbirliği ile futbol maçında karşılaşılan Akşehir Gençlik Kulübü maçı, 3 – 1 kaybetmiştir¹⁶⁵.

1945 yılı Cumhuriyet Bayramı'nda, Selçukspor, Karaman Gençlik Kulübü'nün daveti üzerine bir maç yapmak üzere Karaman'a gitmiştir. Çok güzel bir oyun çıkartılmış ancak sonuç 0 – 0 beraberlik olmuştur¹⁶⁶.

Konya futbolunda maçların muntazaman yapılamadığı da görülmüştür. Maçların aksaması en çok hava muhalefeti nedeniyle olmuştur. 1942 senesinde de kış mevsimi dolayısıyla maçlara ara verilmiş ve futbolcular sadece iki takım halinde egzersiz yapmışlardır¹⁶⁷. Zaman zaman kötü hava şartlarına rağmen, Konya'da futbola gösterilen ilgi beklenenin üzerinde olmuştur. Örneğin, Nakliye Gücü Birlikler Okulu takımı, 1943 yılında Gençlik Kulübü ile karşılaşmıştır. Konya futbolunda sıkça görülen durumlardan biri olan, takımı diğer futbol kulübünün oyuncularını ile takviye etmeyi Nakliye Gücü de bu maçta yapmış ve takımını Kuleli'nin bir oyuncusu ile tamamlamıştır. Havanın oldukça rüzgarlı olmasına rağmen yüzlerce seyirci maçı izlemeye gelmiş ve neticede maç 1 – 1 berabere bitmiştir¹⁶⁸.

1943 yılının futbol hayatına canlılık getiren ve halk tarafından da merakla beklenen, ilgiyle takip edilen olaylarından biri de Şilt Kupası maçları olmuştur. Maçlara Lise, Nakliye Okulu, Sanat Enstitüsü, Gençlik Kulübü ve Ereğli Sümerspor takımları katılmıştır. İlk maç Nakliye Gücü ile Lise arasında, İdmanyurdu sahasında, Hasan Güngör'ün idaresinde 2800 seyirci önünde oynanmış ve 7 – 0 gibi açık bir farkla Nakliye Gücü'nün galibiyeti ile tamamlanmıştır¹⁶⁹. Şilt kupa maçları Nakliye Gücü ile Gençlerbirliği arasında yapılan maç ile devam etmiştir. İdmanyurdu sahasında Hakem Sabit Cinol'un idaresindeki maç yine Nakliye Gücünün ezici üstünlüğü ile 8 – 2 olarak neticelenmiştir¹⁷⁰. Şilt Kupası maçlarının finalinde Nakliye Gücü ile Ereğli Sümerspor, 3288 seyirci önünde İdmanyurdu stadında karşılaşmışlardır. Oldukça çekişmeli ve heyecanlı geçen maç normal süresinde 3 – 3 berabere sonuçlanmıştır. Kupa sahibini belirlemek için yarım saat süren uzatmaya gidilmesi kararlaştırılmış ancak Ereğli takımı sahaya çıkmayınca Nakliye Gücü Şilt Kupası'nın sahibi olmuştur¹⁷¹.

16 Nisan 1944 Pazar günü Gençlik Kulübü sahasında ilginç bir futbol müsabakası gerçekleştirilmiştir. Askerî ve sivil emekli futbol takımları arasında

¹⁶⁴ Ekekon, 9 Eylül 1943, Y.9, S. 2099, s.2.

¹⁶⁵ Ekekon, 23 Haziran 1945, Y.11, S. 2374, s.2-4.

¹⁶⁶ Ekekon, 5 Kasım 1945, Y.11, S. 2430, s.2.

¹⁶⁷ Ekekon, 3 Mart 1942, Y.7, S. 1868, s.1.

¹⁶⁸ Ekekon, 8 Nisan 1943, Y.9, S. 1943, s.2.

¹⁶⁹ Ekekon, 12 Birinci Teşrin 1943, Y.9, S. 2117, s.2.

¹⁷⁰ Ekekon, 29 Birinci Teşrin 1943, Y.9, S. 2124, s.4.

¹⁷¹ Ekekon, 6 İkinci Teşrin 1943, Y.9, S. 2127, s.2.

gerçekleştirilen Nakliye ve Gençlik Emekliler olarak adlandırılan bu maç, 3 – 1 Nakliye Emeklilerinin galibiyeti ile sona ermiştir¹⁷².

1945 yılında ayrıca Konya futbol liginden başka Beden Terbiyesi Konya Bölgesi Futbol Ajanlığı'nın iki devrede bitmek üzere tertiplediği 19 Mayıs Gençlik Kupası futbol müsabakası yapılmıştır. Bu müsabakanın ikinci maçı, 13 Mayıs 1945 Pazar günü Gençlerbirliği Gençlik Kulübü ile İdmanyurdu Gençlikspor arasında çok kalabalık bir seyirci topluluğu karşısında yapılmıştır. Hakem Abdi Saraçoğlu'nun idaresindeki maç 1 – 0 Gençlerbirliği Gençlikspor Kulübü'nün galibiyeti ile sona ermiştir¹⁷³. Kupa maçlarına 20 Mayıs 1945 Pazar günü, Selçukspor ve İdmanyurdu arasındaki maç ile devam edilmiştir. Nuri Yenal'ın idare ettiği maçı 2 – 1 Selçukspor takımı kazanmıştır¹⁷⁴. Neticede kupa maçlarını hiç kaybetmeden Gençlerbirliği Gençlik Kulübü kazanmıştır¹⁷⁵.

Konya Bölgesi Futbol Ajanlığı'nca tertip edilen futbol kupa maçında 16 Eylül 1945 Pazar günü Selçukspor ile İdmanyurdu karşılaşmıştır. Maçın hakemi Nuri Yenal, yan hakemleri ise Kemal ve Haldun' dur. Maçı, 5 – 3 Selçukspor kazanarak finale kalmıştır¹⁷⁶. Final maçında Selçukspor ile Gençlerbirliği karşılaşmıştır. Ancak maç 3 – 1 iken Selçuklular son golün ofsayt olduğunu ileri sürmüş ve hakeme itiraz etmişlerdir. Hakem kararından dönmediği için Selçuklular sahayı terk etmiş ve maç yarım kalmıştır¹⁷⁷.

Konya' da futbol hayatına 1945 yılında yeni bir futbol takımı katılmıştır. Yusuf Yörelî'nin çalıştırdığı Demirspor isimli bu kulüp 29 Ekim 1945'te hazırlık mahiyetindeki ilk maçını Gençlerbirliği ile yapmıştır. İlk maçında Demirspor, güçlü Gençlerbirliği'ne 5 – 0 yenilmiştir¹⁷⁸.

Sonuç

Dünya üzerinde insan eliyle gerçekleştirilmiş en büyük felaketlerden birisi olan İkinci Dünya Savaşı, her ne kadar sıcak çatışmaya girmemişse de, Türkiye'yi de derinden etkilemiştir. Uyguladığı denge politikasını yürütmek için sarf ettiği çaba sonucunda ekonomik, politik ve sosyal olarak yorgun düşen dönemin Türkiye'si, savaşın sancılarını yurdun her tarafında hissetmiştir.

Dönemin önemli kentlerinden birisi olan Konya'da, oluşan etkilerden kendine düşen payı almış, pek çok askerî savunma uygulamasına ev sahipliği yapmıştır. Bir yandan olası savaşın ayak sesleri işitilir ve hazırlığı yapılırken, diğer yandan da Türk insanı için hayat devam etmiştir. İşte akıp giden yaşam çizgisinde, o yıllarda pek çok yerde olduğu gibi Konya'da da futbol önemli bir yer teşkil etmiştir.

Dönemin yetkilileri, kimi zaman halkın savaş stresiyle oluşan mental yorgunluğunu azaltmak, kimi zaman da olası savaş için zinde bireyler oluşturmak için tüm ülke çapında çeşitli spor aktivitelerinin arttırılmasını desteklemişlerdir. Bunun futbola dönük uygulamalarına bakacak olur isek, Konya'da şimdilerde uygulanan lig usulü karşılaşmalara yakın bölgesel bir müsabaka sistemi uygulamaya konduğunu ve savaşa rağmen futbolda sürekliliğin arzulandığını görmekteyiz. Ortaya konan bu kısmî

¹⁷² Ekekon, 20 Nisan 1944, Y.10, S. 2194, s.2-3.

¹⁷³ Ekekon, 19 Mayıs 1945, Y. 11, S. 2359, s.2.

¹⁷⁴ Ekekon, 22 Mayıs 1945, Y. 11, S. 2360, s.2.

¹⁷⁵ Ekekon, 23 Haziran 1945, Y. 11, S. 2374, s.2-4.

¹⁷⁶ Ekekon, 19 Eylül 1945, Y. 11, S. 2410, s.2.

¹⁷⁷ Ekekon, 24 Eylül 1945, Y. 11, S. 2412, s.1-4.

¹⁷⁸ Ekekon, 5 Kasım 1945, Y.11, S. 2430, s.2.

ligin yanı sıra Konya’da sık sık çeşitli turnuvalar düzenlenmiş ve kent takımlarının katılımının teşviki ile ilde farklı bir hava estirilmiştir.

Devrin yönetimi sadece kısmî futbol ligi ve turnuva organizasyonları gerçekleştirilmemiş; maçların nerelerde oynanacağını organize etmiş, zaman zaman hakem hatalarından dolayı yarım kalan maçlara duyarsız kalmayarak, hakem komiteleri ve hakem yetiştirme kursları açmıştır. Bunları da yeterli görmeyerek, gerektiğinde çeşitli idari tedbir kararları almıştır.

Konya’da savaş süresince sadece hakem hatalarına kızan tarafların yarım bıraktığı müsabakalar değil, zaman zaman da hava ve altyapı şartlarından kaynaklanan aksamalar görülmüş, bu tip durumlarda da yetkililer çeşitli önlemler alarak sorunları çözmeye gayret etmişlerdir.

Gerçekleştirilen tüm faaliyetler sadece Konya il merkezi ile sınırlandırılmamış, kentin ilçeleri de aktif olarak futbolun içerisine çekilmiştir. İlçelerde kurulan takımlar, zaman zaman il merkezine davet edilmiş ve çeşitli müsabakalara katılmaları teşvik edilmiştir. Merkez takımlarının da zaman zaman ilçelere çeşitli sebeplerle gitmesi ve orada çeşitli faaliyetlerde boy göstermesi desteklenmiştir.

Kent merkezi ile ilçeler arasında kurulan spor ağı, aynı şekilde önce yakın illerden başlamak üzere yurt çapına yayılmış, Konya’da gerçekleştirilen çeşitli turnuva ve özel maçlara davet edilen farklı kent takımları, il sosyal yaşamına renkli bir boyut katmıştır. Aynı şekilde Konya futbol takımlarının da çeşitli illere giderek turnuvalara katılması desteklenmiştir.

Konya futbolu sadece futbol kulüpleri üzerinden götürülmemiş, okul takımları da sürekli desteklenmiştir. Kentte gerçekleştirilen pek çok turnuvaya çeşitli okul takımlarının katıldığı ve aralarında tatlı rekabetlerin yaşandığı görülmüştür. Devrin kötü ekonomik şartlarına rağmen okul takımlarının da zaman zaman kent dışına müsabakalar için çıktığı, bazen de Konya’nın kent dışından gelen okul takımlarına ev sahipliği yaptığı görülmüştür.

Ekonomik zorluklar, askerî uygulamalar, zorlu hayat şartları ve takım sporlarına yeterince alışkın olunmamasına rağmen, Konya halkının gerek okul maçları ve gerekse kulüp maçlarına gösterdiği ilgi daima üst düzeyde olmuş, kent basını da konuya ilgi göstermiştir. Avrupa’da pek çok ligin iptal edildiği, sporun savaşın karanlığında kaybolduğu yıllarda, Anadolu’nun ortasında futbol gün be gün filizlenmiş ve Konya insanını her geçen gün kendisine daha fazla bağlamıştır. Futbolla günlük yaşamına sporu katmayı adet edinen kent insanı ise, hem daha keyifli zaman geçirmiş, hem de daha sağlıklı olma yolunda adımlar atmıştır.

KAYNAKÇA

A- Arşiv Belgeleri:

- T.C.Başbakanlık Cumhuriyet Arşivi.

B- Gazeteler:

- Ekekon Gazetesi (1938-1945).

C- Kitap ve Makaleler:

- ARMAOĞLU, Fahir, **20.Yüzyıl Siyasî Tarihi**, Alkım Yayınevi, İstanbul 2005.
- ATABEYOĞLU, Cem, **Atatürk ve Spor**, Hisarbank Kültür Yay., İstanbul 1981.
- İNAL, Ali Niyazi, **Futbol Temel Teknikleri ve Taktik Eğitimi**, Selçuk Üniversitesi Yay., Konya 1992.
- KARPUZ, Haşim – Osman ERAVŞAR, **Konya Kitabı XI**, Konya Ticaret Odası Yay., Konya 2008.
- UÇAROL, Rifat, **Siyasi Tarih (1789-1994)**, Filiz Kitabevi, İstanbul 1995.

D-İnternet Adresleri:

- <http://en.wikipedia.org>
- <http://www.konya-gsim.gov.tr>
- <http://www.konyaspor.org.tr>